

slaan
met woorden

VIVA-SVV en zij-kant
Preventiecampagne geweld 2008
‘Slaan met woorden’

VIVA-SVV en zij-kant Preventiecampagne geweld 2008 'Slaan met woorden'

Verbaal geweld is de meest voorkomende vorm van geweld. Maar doordat het geen zichtbare, fysieke verwondingen nalaat, krijgt verbaal geweld te weinig aandacht en wordt het onderschat. Met de preventiecampagne 'Slaan met woorden' willen de vrouwenorganisaties **zij-kant**, de progressieve vrouwenbeweging, en **VIVA-SVV**, de socialistische vrouwenvereniging, verbaal geweld onder de aandacht brengen en tips aanreiken om verbaal geweld te stoppen. Actrice An Nelissen en Dj Wout zijn ook dit jaar meter en peter van de geweldactie.

Tussen 14 oktober en 28 oktober vind je de interactieve en opvallende infostand van **VIVA-SVV** en **zij-kant** op verschillende markten en in winkelstraten in Vlaanderen. Centraal in de campagne staat de slogan "Slaan met woorden" die ook aan de infostand in beeld wordt gebracht door gebruik te maken van levensgrote tekstballonnen. **zij-kant** en **VIVA-SVV** delen op de markten en in de winkelstraten ook hun folder uit waarin wordt beschreven wat verbaal geweld is, welke de gevolgen ervan zijn en hoe je erop kan reageren. Tenslotte kan het publiek ook deelnemen aan de verkiezing van het liefste woord, waarbij we op zoek gaan naar lieve woorden en zinnen, als tegengewicht voor woorden die kwetsen.

ACTIEPLAATSEN EN -UREN

- * West-Vlaanderen: Roeselare Markt (dinsdag 14 oktober, voormiddag)
  - * Antwerpen: Antwerpen Meir (vrijdag 17 oktober, 13 tot 17 uur)
  - * Limburg: Hasselt Markt (dinsdag 21 oktober, voormiddag)
  - * Oost-Vlaanderen: Gent Zuid (vrijdag 24 oktober, 13 tot 17 uur)
  - * Brabant: Aarschot Markt (donderdag 23 oktober, voormiddag)
-

Achtergrond:

In ons land krijgt naar schatting één op de vijf vrouwen te maken met geweld binnen hun relatie. In 2006 werden in Vlaanderen 6.800 feiten van partnergeweld bij de politie geregistreerd. Deze geregistreerde cijfers van partnergeweld zijn echter slechts het topje van de ijsberg, aangezien nog (te) veel slachtoffers geen aangifte doen.

Verbaal geweld is een veel voorkomende vorm van partnergeweld. Partnergeweld vormt een maatschappelijk probleem. Het is een fenomeen dat voorkomt in alle sociale lagen van de bevolking, bij alle leeftijdscategorieën en in alle relatievormen. Zowel mannen als vrouwen kunnen dader en/of slachtoffer zijn van partnergeweld. Maar toch treft partnergeweld nog steeds vooral vrouwen.

De vrouwenorganisaties **VIVA-SVV** en **zij-kant** vinden dat er paal en perk moet gesteld worden aan geweld op vrouwen. Daarom voeren **VIVA-SVV** en **zij-kant** sinds 2001 elk najaar een preventiecampagne tegen partnergeweld, met als doel:

- * mensen bewust te maken over het thema
- * het taboe rond partnergeweld te doorbreken door het probleem bespreekbaar te maken
- * mensen te informeren en te verwijzen naar hulp voor zowel slachtoffers als daders

Wat is verbaal geweld?

Verbaal geweld is iemand met woorden schade berokkenen.

Verbaal geweld kan zich eenmalig of herhaaldelijk voordoen. Het kan op zachte toon of met luide stem (schreeuwen, roepen, tieren... maar ook door te zwijgen). Ook de intonatie waarop iets gezegd wordt, kan een rol spelen.

Er zijn verschillende *vormen* van verbaal geweld:

Schelden: iemand beledigende woorden toespreken of -roepen.
'stomme geit', 'bitch', 'klootzak', 'looser'

Vernederen: iemand met woorden kwetsen en haar/zijn zelfvertrouwen neerhalen.
'Je bent niets waard'
'Wat je gedaan hebt, trekt werkelijk op niets'

Belachelijk maken:
'Die mooie schoenen passen niet bij jouw kleurloze persoonlijkheid'

De mening en gevoelens van de ander:

- als onbelangrijk beschouwen: 'Je moet niet naar haar luisteren, ze weet toch niet waarover ze praat'
- als foutief bestempelen: 'Wat je zegt houdt totaal geen steek'
- minimaliseren: 'Jij overdrijft toch ook altijd, zo bedoelde ik dat niet'
- niet toelaten: 'Zwijg toch gewoon, er komt toch niets zinnigs uit'

Negeren: weigeren te luisteren en/of te antwoorden.

'... ..'

'Ik ga mijn tijd niet verdoen door hier naar jouw gezaag te luisteren'

Bevelen: iemand vertellen wat zij/hij wel of niet mag/moet doen.

'Je gaat niet met die vrienden op stap zonder mij'

'Het is niet aan mij om eten te maken elke dag, dat is jouw taak'

Ontkennen: het misbruik ontkennen of afdoen als verkeerd geïnterpreteerd.

'Maar zo bedoelde ik dat niet, je hoort weer alleen wat jij wil horen'

Oordelen en bekritisieren: veroordelend en onredelijk kritisch tegenover de ander zijn.

'Die rok past echt niet bij jouw figuur, doe maar een broek aan tot wanneer je die kilo's eindelijk terug kwijt bent'

'Wat ben jij stom! Kan je nu nooit eens iets juist doen? Je hebt zelfs je middelbaar niet beëindigd, je bent echt een mislukking'

Beschuldigen: schuldgevoelens gebruiken om anderen te manipuleren, te beheersen en de schuld te geven.

'Als jij niet zo lui en vergeetachtig was, zou ik nu niet zo boos moeten zijn'

Moeilijke of onmogelijke eisen stellen aan iemand:

'Ook al heb je maar een kwartier tijd, dan nog verwacht ik een goede maaltijd en geen kant-en-klare diepvriesmaaltijd'

Kwetsende 'grapjes':

'Ik noem haar mijn dikkertje, omdat ze zo rond is'

'Hij is zo verlegen dat hij bij elke nieuwe ontmoeting zo rood wordt als een tomaat'

Dreigen: met gevolgen of met lichamelijk geweld:

'Durf dat niet te riskeren of ik verkoop je een mep'

'Als je zonder mij uitgaat zul je er nog dik spijt van krijgen'

Hieronder een aantal *specifieke tactieken* van verbaal geweld:

'Altijd/nooit' tactiek: wordt gebruikt om een argument krachtiger en overtuigender te maken.

'Jij zet nooit de vuilniszakken buiten'

'Waarom moet ik je altijd duizend keer vragen om je sokken op te ruimen'

'Zij-vinden/zij-doen' tactiek: anderen inschakelen om je argument kracht bij te zetten en de verantwoordelijkheid te ontlopen.

'Wel, iedereen vindt je arrogant'

'Iedereen doet dat, dus waarom jij niet?'

'Onmogelijk te bewijzen' tactiek:

'Ok, bewijs dan dat je van me houdt'

'Context weglaten' tactiek:

'Ik wil niet dat er iets met je gebeurt omdat je iets doms doet tijdens het rijden', waarop de andere persoon antwoordt 'Noem me niet dom!'

Hoe ontstaat verbaal geweld:

Verbaal geweld heeft vaak geen duidelijke aanleiding. Of gaat het om een onbelangrijke gebeurtenis die normaal gezien niet tot geweld leidt.

Verbaal geweld is niet eenvoudig te verklaren. Zowel individuele, relationele als maatschappelijke problemen kunnen aan de basis liggen van geweld.

- * Verbaal geweld draait om **macht en controle**. Eén partner streeft naar macht en controle over de andere partner door de communicatie in de relatie te beheersen.
- * Het lage zelfbeeld van de dader of zijn/haar **onzekerheid over de relatie** kan een oorzaak zijn van het verbaal geweld.
- * Als binnen een relatie een **gebrek aan openheid en eerlijkheid** heerst, kan dit leiden tot een gebrekkige communicatie en verbaal geweld.
- * Ruzies, alcohol- of druggebruik, psychische problemen, extreme jaloersheid... kunnen eveneens meespelen bij verbaal geweld.

Gevolgen van verbaal geweld:

Verbaal geweld laat geen zichtbare, fysieke verwondingen na (blauwe plekken of kneuzingen) maar berokkent wel ernstige emotionele en mentale schade.

Zo kan verbaal geweld leiden tot:

- * je slecht in je vel voelen
- * onzekerheid
- * je gekwetst voelen
- * laag zelfbeeld
- * isolement
- * schaamte
- * schuldgevoel
- * depressie

Hoe reageren op verbaal geweld?

Wat jou erg kwetst, is misschien voor iemand anders of in een andere situatie niet kwetsend. Maar enkel jij weet het beste wat jou raakt. Baken dus goed je eigen grenzen af.

Verbaal geweld is niet ok!

- * Verbaal geweld valt nooit goed te praten
- * Schilder het niet af als iets dat voorbijgaat, onbelangrijk is of iets dat je zelf gezocht hebt
- * Neem de beslissing dat het verbaal geweld moet stoppen

Communiceer:

- * Vertel je partner dat zijn/haar manier van communiceren je kwetst
- * Las op kritieke momenten een 'time-out' in waarbij je allebei even kalmeert
- * Gebruik ik-boodschappen om je gevoelens over te brengen: 'Ik voel me onder druk gezet door jou' i.p.v. 'Jij zet me ook altijd zo onder druk'
- * Wees assertief, bespreek met je partner wat jullie beiden kunnen veranderen aan de relatie
- * Reageer zelf niet kwetsend op het verbaal geweld, want zo geef je de pleger de macht om je emoties te beïnvloeden

Zoek hulp:

- * Praat erover met iemand die je vertrouwt
- * Neem contact op met een luisterlijn, bv. Tele-Onthaal: telefoonnummer 106
- * Zoek eventueel professionele hulp. Hulpadressen vind je op:
www.horenzienpraten.be

Praktische informatie:

VIVA-Socialistische Vrouwen Vereniging vzw
Landelijk secretariaat
Sint-Jansstraat 32-38
1000 Brussel

Zij-kant, de progressieve vrouwenbeweging
Grasmarkt 105, bus 43
1000 Brussel

Contactpersonen:

Ans Hoydonckx, stafmedewerker Gelijke Kansen VIVA-SVV
Tel: 02 515 04 44
E-mail: ans.hoydonckx@viva-svv.be of info@horenzienenpraten.be

Lily Vanopdenbosch, communicatieverantwoordelijke VIVA-SVV
Tel: 02 515 04 63
E-mail: lily.vanopdenbosch@viva-svv.be of info@horenzienenpraten.be

Vera Claes, co-coördinator project en nationaal secretaris zij-kant:
Tel: 02 552 06 54 of 0477 65 54 63
E-mail: vera.claes@zij-kant.be of info@horenzienenpraten.be

Anke Gittenaer, stafmedewerker zij-kant:
Tel: 02 552 02 65
E-mail: anke.gittenaer@zij-kant.be of info@horenzienenpraten.be

Meer informatie vind je op:
www.horenzienenpraten.be

Beeldmateriaal kan je opvragen bij:
Ans Hoydonckx, ans.hoydonckx@viva-svv.be of info@horenzienenpraten.be